

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра підприємництва, обліку та фінансів

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

 Наталія КИРИЧЕНКО

« 01 » вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 27 МІСЦЕВІ ФІНАНСИ

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень бакалавр

(бакалавр, магістр)

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація

(освітньо-професійна програма) «Фінанси, банківська справа та страхування»

факультет економічний

(назва факультету)

Робоча програма дисципліни «Місцеві фінанси»
(назва навчальної дисципліни)

Для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування», спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування.

Розробники:

Леся КОНОНЕНКО, доцент кафедри підприємництва, обліку та фінансів, к.е.н., доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри
підприємництва, обліку та фінансів

Протокол від «01» вересня 2023 року № 1

Завідувач кафедри

Алла КАРНАУШЕНКО

«01» вересня 2023 року

Схвалено методичною комісією економічного факультету

Протокол від «01» вересня 2023 року № 2

Затверджено на Вченій раді економічного факультету

Протокол від «01» вересня 2023 року № 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування Показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
Змістових частин – 2	Спеціальності: <u>072 Фінанси, банківська справа та страхування</u> <u>ОПП</u> <u>«Фінанси, банківська справа та страхування»</u>	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково- дослідне завдання: <u>реферат, комплексне завдання на аналітичне дослідження проблеми</u> (назва)		3-й	4-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		6-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год. самостійної роботи студента – 4 год.	Освітній рівень: <u>перший</u> (бакалаврський)	Лекції	
		22 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		22 год.	12 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
46 год.	68 год.		
Індивідуальні завдання:		-	
Вид контролю: залік			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 44/46

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: надання знань, щодо організації місцевих фінансів, їх складу та основ управління, виходячи із розмежування функцій і повноважень державних та місцевих органів влади і управління.

Завдання дисципліни: формування теоретичних знань та вироблення практичних навичок у сфері формування та використання фінансових ресурсів місцевих органів влади.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- принципи організації і структуру місцевих бюджетів;
- основні етапи формування і виконання місцевих бюджетів;
- порядок формування та використання фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування;
- цілі та завдання міжбюджетних відносин;
- процес казначейського обслуговування місцевих бюджетів;
- засади бюджетного контролю на місцевому рівні.

вміти:

- пояснювати закономірності у сфері фінансових відносин держави, місцевих органів, комунальних господарств та населення;
- визначати заходи, що забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів економічної політики місцевих органів самоврядування;
- застосовувати формульний підхід для визначення обсягу міжбюджетних трансфертів;
- оцінювати ефективність використання бюджетних коштів.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності:

ЗК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК10. Здатність працювати у команді.

Фахові (спеціальні) компетентності:

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання (зокрема фінанси аграрних підприємств), фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК 08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

Програмні результати навчання:

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВА ЧАСТИНА 1.

МІСЦЕВІ ФІНАНСИ: ПРИЗНАЧЕННЯ, СУТНІСТЬ ТА СКЛАДОВІ

Тема 1. Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів.

Призначення, сутність та функції місцевих фінансів. Інститут місцевого самоврядування у вітчизняному законодавстві. Система місцевого самоврядування.

Тема 2. Фінансова політика місцевих органів влади.

Державна регіональна фінансова політика: поняття і цілі. Місцеві бюджети в економічній системі держави. Повноваження органів місцевого самоврядування.

Тема 3. Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади.

Склад місцевих фінансових ресурсів та оцінка автономії місцевих органів влади. Власні та закріплені доходи місцевих бюджетів. Місцеві позики в Україні та управління боргом органів місцевого самоврядування. Види місцевих податків і зборів України.

Тема 4. Формування дохідної бази місцевих бюджетів.

Дохідна частина місцевих бюджетів. Суть та історичні аспекти формування цільових фондів. Резервні фонди місцевих органів самоврядування.

Тема 5. Система видатків місцевих бюджетів.

Видаткова частина місцевих бюджетів. Нові підходи у плануванні доходів місцевих бюджетів. Методи планування видаткової частини місцевих бюджетів. Порядок фінансування видатків місцевих бюджетів. Програмно-цільове бюджетне планування, його зміст і переваги.

Тема 6. Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання.

Зміст міжбюджетних відносин та передумови їх виникнення. Види міжбюджетних трансфертів в Україні. Сутність та стан фінансового вирівнювання. Зміст, цілі та методи бюджетного регулювання.

ЗМІСТОВА ЧАСТИНА 2.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ, ВИКОРИСТАННЯ І РЕГУЛЮВАННЯ МІСЦЕВИХ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

Тема 7. Бюджетний процес на місцевому рівні.

Зміст і стадії бюджетного процесу на місцевому рівні. Учасники бюджетного процесу на місцевому рівні та їх повноваження. Казначейське обслуговування місцевих бюджетів.

Тема 8. Організація фінансової діяльності підприємств місцевого господарства.

Послуги, які надаються на місцевому рівні. Місцеве господарство і його роль у формуванні місцевих бюджетів.

Тема 9. Фінанси підприємств комунального господарства.

Поняття комунальної власності та особливості її формування в Україні.
Особливості організації фінансів підприємств комунальної власності.

Тема 10. Управління місцевими фінансами в Україні.

Система управління місцевими фінансами. Фінансовий контроль, що здійснюється органами місцевого самоврядування, його види та методи.

Тема 11. Світовий досвід організації місцевих фінансів.

Моделі організації місцевого самоврядування. Європейська хартія місцевого самоврядування: основні принципи організації місцевих фінансів.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви тем змістових модулів	Кількість годин курсу									
		Денна ФН					Заочна ФН				
		усього	л	пр	інд	ср	усього	л	пр	інд	ср
Змістова частина 1. Місцеві фінанси: призначення, сутність та складові											
1	Тема 1. Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів	8	2	2	-	-	8	2	-	-	6
2	Тема 2. Фінансова політика місцевих органів влади	8	2	2	-	-	6	-	-	-	6
3	Тема 3. Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади	8	2	2	-	-	6	-	-	-	6
4	Тема 4. Формування дохідної бази місцевих бюджетів	8	2	2	-	-	10	2	2	-	6
5	Тема 5. Система видатків місцевих бюджетів	8	2	2	-	-	10	2	2	-	6
6	Тема 6. Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання	8	2	2	-	-	8	-	2	-	6
7	<i>Разом за змістовою частиною 1</i>	<i>48</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>48</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>-</i>	<i>36</i>
Змістова частина 2. Особливості формування, використання і регулювання місцевих фінансів України											
8	Тема 7. Бюджетний процес на місцевому рівні	8	2	2	-	-	10	2	2	-	6
9	Тема 8. Організація фінансової діяльності підприємств місцевого господарства	8	2	2	-	-	8	-	1	-	7
10	Тема 9. Фінанси підприємств комунального господарства	8	2	2	-	-	8	-	1	-	7
11	Тема 10. Управління місцевими фінансами в Україні	9	2	2	-	-	8	1	1	-	6

12	Тема 11. Світовий досвід організації місцевих фінансів	9	2	2	-	-	8	1	1	-	6
	<i>Разом за змістовою частиною 2</i>	<i>42</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>42</i>	<i>4</i>	<i>6</i>	<i>-</i>	<i>32</i>
	Всього	90	22	22	-	-	90	10	12	-	68

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин ДФН	Кількість годин ЗФН
1	Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів	2	2
2	Фінансова політика місцевих органів влади	2	-
3	Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади	2	-
4	Формування дохідної бази місцевих бюджетів	2	2
5	Система видатків місцевих бюджетів	2	2
6	Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання	2	-
7	Бюджетний процес на місцевому рівні	2	2
8	Організація фінансової діяльності підприємств місцевого господарства	2	-
9	Фінанси підприємств комунального господарства	2	-
10	Управління місцевими фінансами в Україні	2	1
11	Світовий досвід організації місцевих фінансів	2	1
Разом		22	10

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин ДФН	Кількість годин ЗФН
1	Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів	2	-
2	Фінансова політика місцевих органів влади	2	-
3	Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади	2	-
4	Формування дохідної бази місцевих бюджетів	2	2
5	Система видатків місцевих бюджетів	2	2
6	Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання	2	2
7	Бюджетний процес на місцевому рівні	2	2
8	Організація фінансової діяльності підприємств місцевого господарства	2	1
9	Фінанси підприємств комунального господарства	2	1
10	Управління місцевими фінансами в Україні	2	1
11	Світовий досвід організації місцевих фінансів	2	1
Разом		22	12

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	не передбачено навчальним планом	

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Назва теми	Кількість Годин ДФН	Кількість годин ЗФН
1	Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів	4	6
2	Фінансова політика місцевих органів влади	4	6
3	Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади	4	6
4	Формування дохідної бази місцевих бюджетів	4	6
5	Система видатків місцевих бюджетів	4	6
6	Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання	4	6
7	Бюджетний процес на місцевому рівні	4	6
8	Організація фінансової діяльності підприємств місцевого господарства	4	7
9	Фінанси підприємств комунального господарства	4	7
10	Управління місцевими фінансами в Україні	5	6
11	Світовий досвід організації місцевих фінансів	5	6
Разом		46	68

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні робота є однією з форм самостійної роботи здобувачів, яка передбачає створення умов для як найповнішої реалізації творчих можливостей і має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які здобувачі одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. У процесі виконання індивідуальної роботи здобувач вищої освіти повинен продемонструвати вміння:

- формулювати мету і завдання роботи;
- обґрунтовувати методи вирішення поставлених завдань;
- розробляти структуру роботи;
- працювати з літературними джерелами;
- виявляти проблеми в рамках досліджуваної теми;
- формулювати результати своєї роботи і давати їм оцінку.

ПЕРЕЛІК ТЕМ ПРЕЗЕНТАЦІЙ (РЕФЕРАТІВ, ДОПОВІДЕЙ)

1. Формування теорії місцевих фінансів.
2. Місцеві фінанси як наукова дисципліна.
3. Українські вчені ХІХ ст., які досліджували місцеві фінанси.
4. Розвиток поглядів на сутність місцевих фінансів у вітчизняній фінансовій думці ХХ ст.

5. Міжнародні стандарти організації місцевих фінансів.
6. Зміст та значення Європейської хартії місцевого самоврядування.
7. Питання місцевого самоврядування в Конституції України.
8. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» – базовий нормативний акт з місцевих фінансів.
9. Проблеми вдосконалення місцевих фінансів у Бюджетному кодексі України.
10. Розвиток місцевих бюджетів та їх роль у місцевих фінансах України.
11. Етапи становлення місцевих бюджетів України.
12. Формування інституту місцевого самоврядування та його вплив на місцеві фінанси.
13. Територіальна громада – первинний суб'єкт місцевого самоврядування.
14. Планування доходів та видатків місцевих бюджетів.
15. Проблеми зміцнення дохідної бази місцевих бюджетів.
16. Дискусійні питання суті та функцій місцевих фінансів.
17. Проблеми зміцнення місцевих фінансів України.
18. Проблематика місцевих фінансів у щорічних законах про Державний бюджет України.
19. Бюджетні слухання як елемент бюджетного процесу на місцевому рівні.
20. Бюджетні повноваження органів місцевого самоврядування.
21. Казначейська система виконання місцевих бюджетів.
22. Аналіз формування доходів місцевих бюджетів України.
23. Власні та закріплені доходи місцевих бюджетів.
24. Аналіз витрачання коштів місцевих бюджетів України.
25. Соціальна спрямованість місцевих бюджетів.
26. Бюджет розвитку місцевих бюджетів та проблеми його функціонування.
27. Проблеми збалансування місцевих бюджетів.
28. Розвиток теорії бюджетного федералізму.
29. Бюджетний федералізм, його суть та вплив на організацію місцевих фінансів.
30. Механізм перерозподілу бюджетних ресурсів у територіальному аспекті.
31. Проблеми вдосконалення міжбюджетних відносин у бюджетній системі України.
32. Фіскальний дисбаланс в Україні.
33. Проблеми розмежування доходів і видатків між рівнями бюджетної системи та видами місцевих бюджетів.
34. Механізм перерахування дотацій місцевим бюджетам із державного бюджету та проблеми його вдосконалення.
35. Проблеми вдосконалення міжбюджетних відносин на рівні районів, міст обласного значення, селищ та сіл.
36. Міжбюджетні відносини та їх вплив на місцеві фінанси.
37. Фінансове вирівнювання та його стан в Україні.
38. Методи бюджетного регулювання та їх розвиток.
39. Види бюджетних трансфертів.

40. Міжбюджетна реформа в Україні: зміст, напрями проведення та вплив на місцеві фінанси.

41. Виникнення та розвиток місцевого оподаткування.

42. Стан місцевого оподаткування в Україні та шляхи його вдосконалення.

43. Проблеми ефективного управління коштами місцевих бюджетів.

44. Громадські послуги, їх зміст та особливості надання на місцевому рівні.

45. Місцеве господарство та його роль у місцевих фінансах.

46. Фінансові ресурси органів місцевого самоврядування на сучасному етапі.

47. Проблеми розвитку місцевих запозичень в Україні.

48. Управління фінансами комунальних підприємств.

49. Проблеми реформування житлово-комунального господарства.

50. Фінансовий контроль на місцевому рівні.

51. Типи місцевого самоврядування в зарубіжних країнах та їх вплив на організацію місцевих фінансів.

52. Основні проблеми функціонування інституту місцевого самоврядування та місцевих фінансів у Європі.

53. Місцеві бюджети в зарубіжних країнах.

54. Фінансове вирівнювання за кордоном.

55. Місцеве оподаткування в зарубіжних країнах.

56. Муніципальні позики за кордоном.

57. Регіональні та місцеві фінанси Росії.

58. Муніципальні фінанси Польщі.

59. Муніципальні фінанси Франції та Німеччини.

60. Державна регіональна політика України та місцеві фінанси

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни успішно використовуються традиційні та інноваційні методи навчання. Добре обладнані навчальні аудиторії ХДАЕУ, наявність технічних засобів навчання, комп'ютерна підтримка навчального процесу, сучасна наочність сприяють реалізації «золотого правила» дидактики: використанню методів ілюстрації, демонстрації, якісному проведенню практичних робіт, організації плідної навчально-дослідної та науково-дослідної роботи.

Для проведення лекційних занять використовуються такі методи навчання: пояснювально-ілюстративний метод; частково-пошуковий, або евристичний метод.

При викладанні практичних та лабораторних занять використовуються: репродуктивний метод – розв'язування задач вивченого матеріалу на основі зразка або правила; частково-пошуковий - це організація активного пошуку розв'язання окремих задач під керівництвом викладача і його вказівок; евристична бесіда - перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання; дослідницький метод - здобувачі вищої освіти самостійно розв'язують задачі за темами практичних занять дисципліни.

Самостійна робота застосовує: пояснювально-ілюстративний метод -

здобувачі вищої освіти здобувають знання з навчальної або методичної літератури, через електронний посібник у «готовому» вигляді; дослідницький метод.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Використовують наступні методи контролю: усний, письмовий, комбінований, дискусійний.

Форми контролю, які використовуються: залік.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Усний контроль – опитування на лекції, практичному занятті. Письмовий контроль – перевірка розв’язку задач практичного заняття, контрольна робота. Вимоги та методи до поточного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, тощо. Оцінювання знань здобувачів на основі поточного контролю відбувається: а) способом перевірки систематичності та активності роботи здобувача над вивченням програмного матеріалу курсу протягом семестру; б) способом виконання завдань самостійної роботи здобувача. Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувача з програмного матеріалу змістової частини (рейтингова оцінка із змістової частини), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи. Контрольні роботи, що виконуються під час самостійної роботи здобувача, – це індивідуальні завдання, які передбачають самостійне виконання здобувачем певної практичної роботи на основі засвоєного теоретичного матеріалу.

Поточний підсумковий контроль: залік.

Проміжний контроль з дисципліни «Місцеві фінанси» включає оцінювання результатів самостійного вивчення теоретичного та практичного матеріалу.

Основні методи контролю знань здобувачів:

за окремою змістовою частиною:

- усна перевірка (опитування, розв’язання проблемних ситуацій тощо) на практичних заняттях (11 занять × 1 бал = 11 балів);

- тестова перевірка за темами дисципліни (11 тем × 1 бал = 11 балів);

- практична перевірка - розв’язання завдань (11 робіт × 2 бали = 22 бали);

- захист рефератів, доповідей (1 робота × 4 бали = 4 бали);

- до 10 додаткових балів за участь у неформальній освіті, участь у конференціях, проходження стажування тощо.

Поточний контроль: загальна (максимальна) сума балів за змістові частини – 50; загальна (максимальна) сума балів, з урахуванням додаткових балів - 60.

Здобувач вищої освіти може бути допущений до іспиту, якщо він має позитивні оцінки за підсумками кожної із змістових частин.

Підсумковий контроль: залік – загальна сума балів – 40.

Максимальна кількість - 100 балів.

Опитування є один із способів обліку знань. Критерії оцінювання відповідей:

- повнота і правильність відповіді;

- ступінь усвідомлення та розуміння вивченого;
- повне і правильне викладення (оформлення) відповіді.

Оцінка «5» (відмінно) – 1 бал – ставиться, коли вивчений матеріал засвоєний у повному обсязі, здобувач ВО першого (бакалаврського) рівня володіє необхідними знаннями і вміннями. Відповіді здобувача ВО демонструють глибоке розуміння матеріалу, правильне застосування знань і умінь, необхідних для відповіді, не містять істотних помилок. Здобувач точно формулює думки і обґрунтовує їх послідовно, логічно викладає матеріал, виявляє вміння ілюструвати теоретичні знання, аналізує, наводить приклади і розв'язує проблемно-практичні ситуації, робить висновки.

Оцінка «4» (добре) – 0,75 бали – ставиться, коли здобувач ВО володіє необхідними знаннями і вміннями (вимоги, що й на оцінку відмінно), проте у засвоєнні навчального матеріалу мають місце незначні прогалини і окремі неточності. Відповіді здобувача виявляють розуміння матеріалу, правильне застосування знань і умінь, необхідних для відповіді, але містять окремі помилки і невеликі неточності. При викладенні матеріалу допускається деяка непослідовність, незначні неточності у формуванні думок.

Оцінка «3» (задовільно) – 0,5 бали – ставиться, якщо здобувач ВО першого (бакалаврського) рівня володіє знаннями і вміннями з дисципліни, але вони носять розрізнений характер, знання недостатньо глибокі, а вміння проявляється слабо. У засвоєнні навчального матеріалу мають місце суттєві неточності. Відповіді не глибокі, містять істотні помилки, у тому числі у висновках, аргументація слабка.

Оцінка «2» (незадовільно) – 0-0,37 бали – здобувач ВО першого (бакалаврського) рівня розв'язує завдання без належного теоретичного обґрунтування результатів, рішення має суттєві помилки, зовсім не розв'язує завдання або невірні.

Виконання тестових завдань. Тематичний тест складається з 10 завдань за правильне виконання яких здобувач ВО першого (бакалаврського) рівня отримує 1 бал. Одне правильно виконане тестове завдання має вагу в 0,1 бали.

Оцінка «5» (відмінно) – 0,9-1 бал.

Оцінка «4» (добре) – 0,6-0,8 бали.

Оцінка «3» (задовільно) – 0,3-0,5 бали.

Оцінка «2» (незадовільно) – 0-0,2 бали.

Виконання і захист доповідей. Критеріями оцінювання реферативних робіт є повнота розкриття теми, висвітлення сучасного стану та перспективних змін об'єкта дослідження, дотримання логіки та послідовності викладу, якісне оформлення реферату з дотриманням вимог вищої школи, володіння матеріалом обраної теми при презентації реферату. Максимальна кількість балів за реферат з його захистом – 4 бали.

Оцінка «5» (відмінно) - 4 бали, якщо:

- тема реферату актуальна та відзначається практичною спрямованістю;
- у роботі здійснено ґрунтовний аналіз усіх аспектів проблеми;
- використано сучасні джерела, у тому числі періодичні видання, монографії, які дають змогу висвітлити теоретичні й прикладні аспекти теми;

- матеріал роботи добре структурований, логічно викладений та побудований на конкретному прикладі;

- висновки відповідають завданням роботи, свідчать про реалізацію мети дослідження;

- рекомендації є обґрунтованими та мають практичну значущість;

- роботу оформлено з дотриманням встановлених правил.

Оцінка «4» (добре) – 2,25-3,5 бали, якщо:

- тема реферату актуальна;

- у роботі здійснено аналіз основних аспектів проблеми;

- використано джерела, які дають змогу розкрити теоретичні й прикладні аспекти теми;

- матеріал роботи структурований, логічно викладений та побудований на конкретному прикладі;

- висновки відповідають завданням роботи;

- рекомендації мають практичну спрямованість;

- оформлення роботи в цілому відповідає встановленим правилам.

Оцінка «3» (задовільно) – 1,5-2 бали, якщо:

- здійснений здобувачем ВО першого (бакалаврського) рівня теоретичний аналіз не повною мірою відповідає темі, меті і завданням дослідження;

- використані джерела не дають можливості повністю розкрити проблему;

- висновки не повністю відповідають завданням роботи;

- рекомендації недостатньо обґрунтовані;

- робота в цілому оформлена згідно з правилами, але є певні недоліки.

Оцінка «2» (незадовільно) – 0-1 бал, якщо:

- здійснений здобувачем ВО першого (бакалаврського) рівня аналіз не відповідає темі, меті і завданням дослідження;

- у змісті реферату не аналізується об'єкт дослідження, певні положення не ілюструються (в т.ч. таблицями, графіками тощо).

- здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня не використовував необхідні літературні, нормативні джерела і статистичні дані;

- висновки не відповідають завданням роботи;

- оформлення роботи не відповідає встановленим правилам.

Окрім цього може бути зараховано прослуховування курсів у відповідності до тем навчальної дисципліни на платформах EdEra, Prometheus. Зарахування відбувається за наявності сертифікату про успішне проходження курсу.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ З ДИСЦИПЛІНИ «Місцеві фінанси»(підсумковий контроль - залік)

Поточне тестування та самостійна робота						
Змістова частина 1						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	реферат (доповідь, презентація)

4	4	4	4	4	4	5
---	---	---	---	---	---	---

Поточне тестування та самостійна робота				
Змістова частина 2				
T7	T8	T9	T10	T11
4	4	4	4	5

Разом	Додаткові бали	Підсумковий контроль (залік)	Сума
50	10	40	100

T1, T2... T11 – теми змістових частин.

Додаткові бали – за представлення результатів науково-дослідних робіт на конференціях, участь у неформальній освіті (професійних курсах, тренінгах, вебінарах; громадській освіті; професійному стажуванні; онлайн освіті тощо).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності/Local grade	Оцінка ЄКТС/ ECTS grade		Оцінка за національною шкалою/National grade для заліку
90–100	A	Excellent	Зараховано/Passed
82-89	B	Good	
74-81	C	Satisfactory	
64-73	D		
60-63	E	Fail	Не зараховано/Fail
35-59	FX		
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Для освоєння навчальної дисципліни «Місцеві фінанси» розроблено:

1. Презентації лекцій.
2. Методичні рекомендації до практичних занять.

3. Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувача.
4. Тестові завдання з дисципліни.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Юнацький М.О. Конспект лекцій з дисципліни «Місцеві фінанси». Кривий Ріг: [ДонНУЕТ], 2019. 134 с.
2. Конспект лекцій з дисципліни «Місцеві фінанси» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальностей 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (Частина 1) / Укл. Н. Г. Фатюха. Запоріжжя: ЗНТУ, 2018. 98 с.
3. Конспект лекцій з дисципліни «Місцеві фінанси» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальностей 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (Частина 2) / Укл. Н. Г. Фатюха. Запоріжжя: ЗНТУ, 2018. 90 с.
4. Місцеві фінанси : підручник / за ред. д.е.н., проф. О. П. Кириленко. 2-ге вид., доп. і перероб. – Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2014. 448 с.
5. Планування та виконання місцевих бюджетів на основі програмно-цільового методу : навч. посіб. / [за заг. ред. В. В.Зубенка]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження». [6-те видання, випр. та доп.] Київ, 2017. 144 с.
6. Місцеві фінанси : підручник / авт. кол. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. П. Кириленко. Київ : УБС НБУ, 2015. 579 с.
7. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. Київ, 2017. 119 с.
8. Алексєєв І. В., Ярошевич Н. Б., Кондрат І. Ю., Ливдар М. В. Бюджетна система : підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с.
9. Муніципальні фінанси : навч. посіб. / За ред. д. е. н., проф. О. П. Кириленко. Тернопіль : Астон, 2015. 360 с.
10. Прогнозування та управління соціально-економічними процесами в регіоні : монографія / за наук. Ред. В. С. Загорського. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2016. 238 с.

Додаткова

11. Євдокимова М. О. Місцеві фінанси : навч. посіб. Харків, 2014. 343 с.
12. Формування видатків бюджету : монографія / Ю.Д. Радіонов. Київ : КНТЕУ, 2019. 616 с.
13. Місцевий економічний розвиток : моделі, ресурси та інструменти фінансування : практичний посібник. Федерація канадських

- муніципалітетів / Проєкт міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст», 2020 рік. 72 с.
14. Муніципальні облигації. Швейцарсько-український проєкт «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO – проєкт міжнародної технічної допомоги, що працює в сфері реформування місцевого самоврядування (інший термін – «децентралізація») в Україні з 2007 року. Проєкт фінансується Швейцарською Конфедерацією через Швейцарську агенцію розвитку та співробітництва (SDC) та впроваджується Швейцарським Центром ресурсів та консультацій з питань розвитку (Skat). Київ. 2020
 15. Буряченко А. Є., Козак В. І., Леонов Д. А., Москвін С. О. Фінансування місцевих інвестиційних проєктів : Посібник розроблений з метою встановлення єдиного порядку розробки Програми з підвищення ефективності управління активами. Київ. 2020. 52 с. URL: http://usmdi.org/library/nl_14p.php
 16. Ярошевич Н. Б. Бюджетна система : практикум : навч. посіб. Львів: «Новий Світ-2000», 2019. 400 с
 17. Крисоватий А., Синютка Н. Муніципальна боргова політика: теоретичні концепти та практика реалізації в Україні : монографія. Львів: Українська академія друкарства, 2017. 199 с.
 18. Піхоцька О. М., Фурдичко Л. Є., Синютка Н. Г. Бюджетна система : навч. посіб. Львів: ТНЕУ, 2019. 328 с.
 19. Варцаба В. І., Мулеса Е. В., Придко Р. О. Аналіз наповнення місцевих бюджетів України в умовах воєнного стану. Сучасні тенденції розвитку економіки і культури в Україні та світі, 2023. Вип. 1(1). С. 14-20.
 20. Ломачинська І. А., Чуркіна І. Є. Децентралізація місцевих бюджетів в Україні: виклики в період війни. Міжнародний науковий журнал «Грааль науки». 2022. № 20. С. 29–31.
 21. Піхоцька О. М. Ющик Ю. В. Аналіз виконання бюджетів в період воєнного стану. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. 2022. Вип. 35. С. 25–32.
 22. Цимбалюк, І., Павліха, Н., & Корнелюк, О. Місцеві бюджети як основа фінансової самостійності та конкурентоспроможності територій. Економіка та суспільство, 2023. (55). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-107>

Основні нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. (поточна редакція від 01.01.2020). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Європейська хартія місцевого самоврядування. Рада Європи; Хартія, Міжнародний документ від 15.10.1985. (поточна редакція від 16.11.2009). URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text

3. Закон України «Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування» від 15.07.1997 № 452/97-ВР. (поточна редакція від 16.11.2009). URL : <https://ips.ligazakon.net/document/Z970452>
4. Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні» (поточна редакція від 16.03.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
6. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
7. Про затвердження Порядку організації роботи органів Державної казначейської служби України у процесі казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів за доходами та іншими надходженнями від 09.08.2013 р. № 128. (поточна редакція від 08.07.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0128840-13#Text>
8. Про затвердження Порядку обслуговування коштів місцевих бюджетів у частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ в установах банків державного сектору від 14 травня 2015 р. № 378 (поточна редакція від 26.12.2015). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/378-2015BF#Text>
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 618 «Про затвердження формули розподілу обсягу медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам» (поточна редакція від 29.01.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/618-2015#Text>
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 р. № 1088 «Про затвердження формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1088-2017#Text>
11. Закон України «Про державний бюджет України» на відповідний рік.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної ради України URL: <http://rada.gov.ua/>.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <https://mof.gov.ua/uk>
3. Офіційний сайт Міністерство економіки України URL: <http://www.me.gov.ua>
4. Офіційний сайт Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua5>.
5. Офіційний сайт Асоціації українських банків URL: <https://aub.org.ua>
6. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>
7. Офіційний сайт Державної податкової служби України URL: <https://tax.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Державної казначейської служби України URL: www.treasury.gov.ua
9. Офіційний сайт Держкомстату України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

10. Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг URL:
<https://www.nfp.gov.ua>
11. Національної Комісії з цінних паперів та фондового ринку – URL:
<https://www.nssmc.gov.ua>
12. Сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень URL:
www.ibser.org.ua
13. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL:
<http://www.ukrstat.gov.ua/>
14. Офіційні сайти обласних державних адміністрацій.